

MONETĀRAIS BIĻETENS 2006

1

Iepriekšējais banku rezervju normas palielinājums stājās spēkā 2005. gada 24. decembrī, tāpēc Latvijas Bankas padome 2006. gada janvārī sēdē nolēma nemainīt galvenās Latvijas Bankas procentu likmes un banku rezervju normu. Tomēr tika atzīmēts, ka, turpinoties līdzšinējām attīstības tendencēm, tiks apsvērti turpmāki pasākumi tautsaimniecības sabalansētas un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai.

Informācija par tautsaimniecības attīstību decembrī un janvārī liecināja, ka strauja izaugsme saglabājās tirdzniecībā un rūpniecībā (pēc darbadienu skaita izlīdzinātais mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījums decembrī salīdzināmajās cenās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 23.9%, savukārt sezonāli izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss – par 8.9% un rūpniecības produkcijas kopējā izlaide – par 9.1%). Janvārī būtiski (par 14.0%) pieauga kravu apgrozījums Latvijas ostās un pa maģistrālo cauruļvadu transportētais naftas produktu apjoms (par 32.5%), bet pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 1.7%. Bezdarba līmenis palielinājās līdz 7.5%.

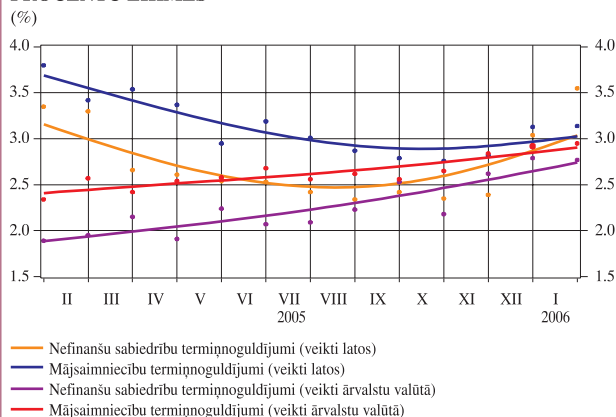
Patēriņa cenas janvārī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 1.1%, gada inflācijai sasniedzot 7.5%. Cenu kāpumu noteica būtiska dārzeņu sadārdzināšanās (par 22.6%), akcīzes nodokļa likmju pārmaiņu izraisīts alkoholisko dzērienu cenu pieaugums (4.6%), siltumenerģijas un gāzes tarifu palielināšanās, izraisot mājokļa uzturēšanas izmaksu kāpumu (2.7%), kā arī degvielas cenu pieaugums (2.0%). Samazinoša ietekme uz inflāciju bija apģērba un apavu cenu sarukumam par 4.9% sezonas preču izpārdošanas dēļ.

Janvārī valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 64.4 milj. latu (2005. gada janvārī – 10.6 milj. latu). Finansiālās bilances uzlabošanās nodrošināja valsts pamatbudžeta un pašvaldību konsolidētā budžeta finansiālais pārpalikums (attiecīgi 62.3 milj. latu un 12.0 milj. latu). Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada janvārī valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga par 28.8%, bet izdevumi – par 6.0%. Nodokļu ieņēmumi palielinājās par 30.0%. Īpaši strauji pieauga netiešo nodokļu ieņēmumi: pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi (par 54.5%) un akcīzes nodokļa ieņēmumi (par 33.4%), ko veicināja augstais privātais patēriņš, bet akcīzes nodokļa ieņēmumu kāpumu noteica arī akcīzes nodokļa likmes paaugstināšana alum, pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem, cigaretēm un citai smēķējamai tabakai ar 2006. gada 1. janvārī. Lielāks nekā iepriekšējā gada janvārī bija arī saņemtās ārvalstu finanšu palīdzības apjoms. Izdevumu kāpumu ietekmēja pensiju indeksācija, atsevišķu sociālo pabalstu palielināšana, kā arī valsts sektorā strādājošo atalgojuma un minimālās algas paaugstināšana.

Latvijas centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds janvārī saruka par 9.6 milj. latu un mēneša beigās bija 1 036.7 milj. latu. Ārējais parāds gandrīz nemainījās, bet iekšējais parāds samazinājās, dzēsto valdības vērtspapīru apjomam pārsniedzot šādu no jauna emitēto vērtspapīru apjomu. Valdības vērtspapīru tirgū janvārī notika divas 10 gadu obligāciju izsoles. Sākotnējā tirgus konkurējošās daudzscenu izsolēs tika pārdotas obligācijas 41.9 milj. latu apjomā (87.3% no piedāvātā apjoma) ar vidējo peļņas likmi 3.644% un 3.730% (nedaudz augstāka nekā iepriekšējā izsolē 2005. gada novembrī).

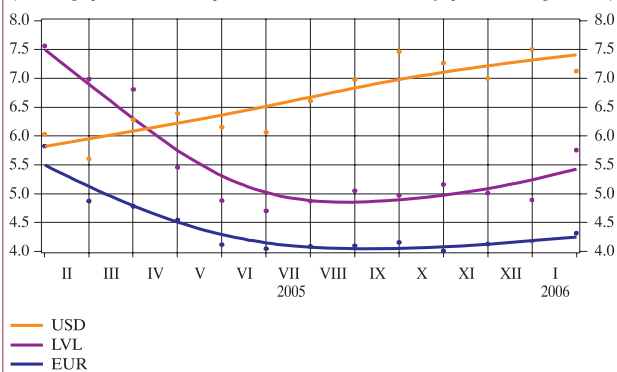
Sezonālu faktoru dēļ sarūkot skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs; par 18.2 milj. latu jeb 2.3%) un nedaudz pieaugot uz nakti veikto noguldījumu atlikumam, janvārī gan-

NO REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM PIESAISTĪTO TERMIŅNOGULDĪJUMU PROCENTU LIKMES

REZIDENTU MĀJSAIMNIECĪBĀM MĀJOKĻA IEGĀDEI IZSNIEGTO KREDĪTU PROCENTU LIKMES VALŪTU DALĪJUMĀ

(ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam; %)

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2005	2006
	XII	I
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	9.1	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.1	1.1
Gada (%)	7.0	7.5
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	5.9	6.0
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	78 482	79 368
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.4	7.5
Vālstis konsolidētā kopbudžeta finansālā bilancē (milj. latu)	-113.3	64.4
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	261.7	*
Imports	482.1	*
Bilance	-220.4	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

drīz nemainījās naudas piedāvājums M1. Nenožīmīgs (tikai 10.1 milj. latu jeb 0.3%) bija M2 palielinājums, mazliet pieaugot gan noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikumam, gan noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem atlikumam. Vairāk (par 32.2 milj. latu jeb 0.8%) palielinājās plašā nauda M3, sakarā ar jauna ieguldījumu fonda darbības sākšanu par 22.0 milj. latu pieaugot naudas tirgus fondu ieguldījumu apliecību līdzekļiem. Tādējādi janvārī attiecīgi līdz 39.3% un 40.8% palielinājās M2 un M3 gada kāpuma temps, bet nedaudz (līdz 43.0%) samazinājās M1 gada pieauguma temps.

Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikums janvārī palielinājās tikai par 17.9 milj. latu. Noguldījumu atlikuma pieauguma lielāko daļu (11.6 milj. latu) veidoja noguldījumu ar 6–12 mēnešu termiņu atlikums. Nedaudz samazinājās latos (to noteica nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums), bet palielinājās eiro un citās ārvalstu valūtās veikto noguldījumu atlikums. Visu noguldījumu atlikuma kāpumu veidoja mājsaimniecību noguldījumi.

Janvārī kredītēšanas aktivitāte sezonālu faktoru dēļ bija zemāka un finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 176.2 milj. latu (zemākais mēneša kāpums kopš iepriekšējā gada aprīļa). Kredītu atlikuma kāpumu joprojām noteica hipotēku kredīta un komerc kredīta atlikuma palielināšanās (attiecīgi par 96.3 milj. latu un 73.0 milj. latu). Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto hipotēku kredīta atlikums pieauga par 67.8 milj. latu, bet pārējo kredīta veidu pārmaiņas bija nelielas. Kāpuma nozīmīgāko daļu joprojām veidoja eiro izsniegto kredītu atlikums (pieaugums – 195.3 milj. latu), par 46.2 milj. latu palielinoties arī latos izsniegto kredītu atlikumam, bet sarūkot ASV dolāros izsniegto kredītu atlikumam. Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 102.8 milj. latu, bet mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums – par 73.4 milj. latu, savukārt kredītu atlikuma gada kāpuma temps nedaudz samazinājās un bija attiecīgi 51.1% un 81.9%.

MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs janvārī palielinājās par 83.9 milj. latu. MFI (izņemot Latvijas Banku) aktīvi janvārī pieauga par 274.0 milj. latu, bet peļņa sasniedza 18.2 milj. latu (par 32.8% lielāka nekā 2005. gada janvārī).

Rezervju normas paaugstināšana decembrī noteica banku pieprasījuma noguldījumu atlikuma strauju kāpumu Latvijas Bankā, un, lai gan apgrozībā esošā skaidrā nauda samazinājās, naudas bāze M0 janvārī palielinājās par 104.2 milj. latu. M0 mazāk ietekmēja Latvijas Bankas tīro ārējo aktīvu pieaugums (16.6 milj. latu), vairāk – bankām izsniegto *repo* kredītu atlikuma kāpums (50.7 milj. latu), kā arī banku termiņnoguldījumu un valdības noguldījumu Latvijas Bankā atlikuma kritums (attiecīgi 30.0 milj. latu un 42.6 milj. latu). Samazinoša ietekme uz M0 janvārī bija centrālās bankas īpašumā esošo valdības vērstpapīru dzēšanai 34.7 milj. latu apjomā.

RIGIBOR atspoguļoja Latvijas Bankas likviditāti ierobežojošo politiku – uz nakti izsniegtajiem kredītiem tas visu mēnesi bija 4.1–4.6%, savukārt kredītiem ar 6 un 12 mēnešu termiņu – palielinājās par 0.1–0.2 procentu punktiem, janvāra beigās sasniedzot attiecīgi 3.74% un 3.68%. Janvārī par 0.5–0.7 procentu punktiem pieauga arī vairākuma ne-MFI izsniegto kredītu procentu likmes.

Janvārī ASV dolāra un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās (attiecīgi par 2.0% un 1.8%), bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss palielinājās (par 0.6%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2005	2006
	XII	I
MFI¹		
M3	3 925.4	3 957.6
<i>Repo</i> darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	16.1	38.1
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	3.4	3.6
M2	3 905.8	3 915.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	929.1	937.4
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	106.6	109.5
M1	2 870.2	2 869.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	786.4	768.2
Noguldījumi uz nakti	2 083.8	2 100.9
Tīrie ārējie aktīvi	-1 326.6	-1 410.5
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām	6 139.7	6 315.9
Kredīts valdībai	416.0	407.1
Centrālās valdības noguldījumi	81.7	131.5
Ilgāka termiņa finanšu saistības	1 241.7	1 252.9
Latvijas Banka		
M0	1 350.7	1 454.9
Skaidrā nauda apgrozībā	877.3	853.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	473.4	601.0
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	1 390.2	1 406.8
Tīrie iekšējie aktīvi	-39.5	48.1
Kredīti	53.7	111.0
MFI	23.3	74.0
Valdībai (neto)	30.4	37.0
Pārējie aktīvi (neto)	-93.2	-62.9
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	2 355.43	2 420.53
Zelts	128.45	139.83
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.14	0.14
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	2 226.76	2 280.48

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2005	2006
	XII	I
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.7	4.0
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	5.8	6.4
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti latos)	6.6	7.2
t.sk. mājokļa iegādei	5.1	5.8
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.8	5.3
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.8	4.7
t.sk. mājokļa iegādei	4.4	4.4
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.0	3.6
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.0	1.1
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.1	3.1
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.4	0.5
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.8	2.8
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.0	1.2
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.9	3.0
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.0	1.1
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5930	0.5810
Ls pret GBP	1.0210	1.0270
Ls pret 100 JPY	0.5040	0.4950
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)	2005	2006
	XII	I
MFI rezerves	593.6	685.6
Nacionālā valūta kasēs	90.9	85.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	502.7	599.9
Ārzemju aktīvi	3 366.6	3 389.3
Ārvalstu valūta kasēs	66.1	59.5
Prasības pret MFI	2 139.9	2 152.0
Prasības pret ne-MFI	1 133.0	1 146.3
Pārējie aktīvi	27.5	31.5
Prasības pret centrālo valdību	227.4	255.0
Prasības pret vietējo valdību	89.8	89.3
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	107.5	114.3
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	3 615.8	3 712.1
Prasības pret mājsaimniecībām	2 451.7	2 525.1
Neklasificētie aktīvi	513.2	468.9
Pamatlīdzekļi	137.8	137.6
Nauda ceļā	10.4	14.6
Pārējie aktīvi	71.6	72.0
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	293.3	244.7
Aktīvi pavisam	10 965.5	11 239.5
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>375.7</i>	<i>381.2</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 210.5	1 208.3
Valsts nefinanšu sabiedrību	54.5	56.0
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	551.5	543.0
Mājsaimniecību	604.4	609.4
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	688.6	671.9
Valsts nefinanšu sabiedrību	52.0	55.2
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	229.5	205.5
Mājsaimniecību	407.1	411.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	1 299.2	1 336.0
Valsts nefinanšu sabiedrību	17.0	19.5
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	431.0	443.7
Mājsaimniecību	851.3	872.8
Centrālās valdības noguldījumi	13.3	105.6
Vietējās valdības noguldījumi	67.9	82.0
Tranzītfondi	4.9	4.9
Ārzemju pasīvi	6 083.4	6 206.6
Saistības pret MFI	3 005.1	2 955.4
Saistības pret ne-MFI	2 925.2	2 966.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	153.1	284.9
Saistības pret Latvijas Banku	23.3	74.0
Emitētie parāda vērtspapīri	173.9	162.5
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	16.1	38.1
Kapitāls un rezerves	835.0	854.7
Rezidentu	518.6	527.7
Nerezidentu	316.4	327.0
Uzkrājumi parādiem un saistībām	89.0	88.0
Neklasificētie pasīvi	460.4	407.0
Nauda ceļā	114.9	105.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	83.5	84.6
Saistības pret rezidentu MFI	262.0	217.4
Pasīvi pavisam	10 965.5	11 239.5
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>375.7</i>	<i>381.2</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).